

Dones al capdavant de la producció

El Mundo, Salva Torres (24/09/2017)

- Quatre professionals del sector audiovisual valencià reivindiquen el seu treball al marge d'etiquetes i les seues expectatives al voltant de la futura À Punt
- Nathalie Martinez: «Les ajudes a fons perdut no han de desaparèixer. Sobretot en aquells projectes que són més arriscats, més independents, més culturals»

Són dones i punt. Moltes menys que homes en les diferents àrees del sector audiovisual, però igual de capacitades. De fet, una volta subratllada esta diferència quantitativa, van preferir ràpidament centrar-se en la qualitativa, on destaquen al capdavant de les seues diferents productores. Són **Lina Badenes** (Turanga Films), **Nathalie Martinez** (Wise Blue Studios), **Paloma Mora** (TV ON Produccions) i **Eva Vizcarra** (Endora Produccions). Les quatre felices de treballar en allò que més els agrada: tirar endavant històries de ficció en les quals es deixen la pell buscant finançament i canals de distribució. Sobre un dels seus canals, la futura televisió autonòmica À Punt, van oferir els seus punts de vista. ARTS les va reunir a la Filmoteca de València en una distesa trobada que va llançar més llums que ombres.

Segons les dades de CIMA (Associació de Dones Cineastes i Mitjans Audiovisuals), hi ha poques dones directores i guionistes, en relació amb els homes, però s'equilibra en la producció. A què creieu que es deu? I, d'altra banda, penseu que segueix sent necessari establir esta comparativa?

«El que m'agradaria subratllar amb lletres fluorescentes és que deixem de parlar del tema, de si som més dones o menys homes, i ens centrem en les capacitats» (Lina Badenes)

Lina Badenes: He estat veient les xifres i del 100% de les pel·lícules que s'han produït a Espanya l'any passat, només un 9% havien sigut dirigides per dones i només un 19% produïdes per elles. En qualsevol cas, crec que si hi ha més dones productores potser és perquè en ser educades per a ser cuidadores, quadriculades, treballadores, aleshores tenim un puntet més d'organitzades, però el que m'agradaria subratllar amb lletres fluorescentes és que deixem de parlar del tema, de si som més dones o menys homes i ens centrem en les capacitats i, en este sentit, tenim les mateixes per a generar bons resultats en un costat i en l'altre. Només es tracta de donar-nos temps i les mateixes oportunitats per a poder fer-ho.

Paloma Mora: Crec que cal dir-ho per a evidenciar-ho, perquè si algú té algun dubte, ací estan les dades, però res més. Som igual de professionals i punt.

Nathalie Martinez: Estic d'acord que cal evidenciar-ho, més que res perquè ens costa botar escalons més que a altres companys de professió. I això ens passa tot el temps. En qualsevol reunió som la minoria, costa parlar i quan ho fas observes que hi ha certa condescendència. És a dir, que estes barreres existixen, però una vegada constatades cal passar pàgina i treballar en igualtat de condicions.

«Mai trie les històries que vaig a produir perquè tinga una dona com a protagonista, sinó per la qualitat de la història» (Paloma Mora)

PM: D'altra banda, jo crec que sí, que les dones tenen una capacitat innata per a l'organització, perquè en la majoria dels casos la vida familiar recau en les dones, alhora que treballen. I compatibilitzar tot això requerix ordenar el cap i tindre temps per a tot.

NM: Jo no sé si és pel meu àmbit professional relacionat amb l'animació, on en ser un treball molt tècnic hi ha més homes encara, però la veritat és que en acció real solen ser molt exigents. De manera que jo ho veig indistintament en homes i en dones, sobretot quan treballes amb un volum de negoci tan alt com suposa una pel·lícula d'animació.

«Endora va ser una productora que va treballar molt per a Canal 9, però quan va tancar em va obligar a haver d'eixir fora i buscar-me la vida» (Eva Vizcarra)

Quina classe de pel·lícules o d'històries vos interessen?

Eva Vizcarra: Des d'Endora sempre hem fet una classe de treball relacionat amb la cultura, sèries documentals per a televisió i, encara que ens agrada, mai hem entrat en la ficció. Ens agrada, per tant, el documental, l'arquitectura, la música. Portem 19 anys treballant i en esta línia del documental cultural hem fet de tot. Sempre molta realitat, perquè ens agrada molt explicar una història a través de les persones que l'han viscuda. **PM:** Jo porte des de l'any 98 produint i tocant tots els gèneres, des d'entreteniment,

Quina classe de pel·lícules o d'històries vos interessen?

Eva Vizcarra: Des d'Endora sempre hem fet una classe de treball relacionat amb la cultura, sèries documentals per a televisió i, encara que ens agrada, mai hem entrat en la ficció. Ens agrada, per tant, el documental, l'arquitectura, la música. Portem 19 anys treballant i en esta línia del documental cultural hem fet de tot. Sempre molta realitat, perquè ens agrada molt explicar una història a través de les persones que l'han viscuda. **PM:** Jo porte des de l'any 98 produint i tocant tots els gèneres, des d'entreteniment, concursos, llargmetratges de ficció, sèries... He fet tots els gèneres, la veritat. I mai trie les històries que vaig a produir perquè tinga una dona com a protagonista, sinó per la qualitat de la història. **LB:** Turanga és una productora que té cinc anys de vida. Sóc l'única sòcia propietària, però després tinc un equip excel·lent en què hi ha més homes que dones. I la classe d'històries que fem és també el gènere documental, perquè m'interessen les històries que puguen tindre un valor social, més enllà que supose entreteniment i que tinga un valor comercial i potencial per al mercat internacional. Encara que en els dos últims anys hem començat a ficar un peu en la ficció. Però en qualsevol dels casos, m'ha de bategar el projecte, perquè jo no em pose quatre anys en una cosa que no em va la vida en això. **NM:** Jo tinc un background un poc mixt, perquè he produït llargmetratges, una TV movie, ara animació. Aleshores, els temes són molt diversos en funció del projecte que hi faça. I tinc una bipolaritat, per dir-ho així, perquè quan he fet projectes independents, en els quals tu apadrines el projecte i pots triar, aleshores les històries són molt importants però ho són més els personatges amb una vida interior molt rica. I ara és molt diferent, perquè treballar amb Hollywood et marca un seguit de regles molt estrictes i on la història et ve donada, encara que hem tractat sempre de donar-los valor als personatges, fer-los molt reals, amb els seus conflictes i el més versemblants possibles, fins i tot en animació.

A l'hora de buscar finançament per als vostres projectes, heu trobat prou suport per part de les institucions públiques? Algunes productores s'han mostrat, en este sentit, crítiques amb l'excessiva dependència que moltes van tindre pel que fa a la desapareguda Canal 9.

PM: Doncs mira, tens ací un exemple de productores que ens anem als mercats, als fòrums de coproducció; de les que més ens movem, vam eixir fora... Perquè si és veritat que moltes van ser massa dependents de Canal 9, d'una sola empresa, i quan esta va tancar, moltes es van anar al carrer. **EV:** Bé, també depén. Endora va ser una productora que va treballar molt per a Canal 9, però quan va tancar em va obligar a haver d'eixir fora. Va ser quan et plantejaves que o bé tanques la teua xicoteta empresa o et busques la vida. I vaig eixir a buscar-me-la. I a partir d'ací vaig tindre la possibilitat de treballar amb Mediaset, que no és cap joia i és molt complicat, i fent curts. I el finançament privat doncs la veritat és que no es pot dir que l'haja trobat fàcilment, però sí que n'ha anat entrant en els meus projectes. **NM:** Pel que fa al finançament, diria que el que són les ajudes a fons perdut no han de desaparèixer. Sobretot en aquells projectes que són més arriscats, més independents, més culturals. Crec que les noves polítiques d'incentius fiscals van per la línia adequada, però els queda encara molt a fer. **LB:** Jo crec que està bé tindre ajudes estatals, però haurien d'eixir d'un percentatge a la taquilla. En lloc que el 21% se l'emporte l'Estat i després ens donen 30 milions del pressupost de Cultura,

que ens donen un 5% del negoci de taquilla seríem de sobte un negoci independent. Però no interessa que hi haja esta independència, perquè tindriem més llibertat de creació de continguts i més pressupost. **PM:** Però això que està dient Lina, seria de les produccions comercials i que revertixen en la producció del cinema nacional. A França, de totes les pel·lícules, de totes, una part es reinvertix en la producció de cinema francès. Cosa que no passa ací. De manera que al nostre país veí, el cinema gran finança el més xicotet. També és veritat que el finançament de França, a part d'esta recaptació de taquilla, és 15 voltes el que nosaltres tenim. **NM:** Anem a vore, el cinema és una indústria cultural i a nosaltres se'ns ha oblidat la part d'indústria. De manera que és una dicotomia en si mateix, que és difícil de manejar. Però cal intentar trencar este motle.

Quines són les expectatives que teniu pel que fa a la propera obertura de la televisió pública valenciana À Punt?

PM: Pot generar feina en un sector que estava en un 90% a l'atur. Però no s'ha de convertir en l'única font de finançament o l'única expectativa per a una productora. Haurà de produir projectes per a la tele, ja que tindreu molts continguts de tots els gèneres, i esta és una via, però no oblidem que hi ha molts altres projectes que necessiten coproduccions i que cal seguir eixint fora. **LB:** Depén del que cada un tinga com a línia editorial de la seua empresa. Si tu vols fer projectes més territorials, per i per a València, ja que entre l'IVAC i À Punt igual t'apanyes. Si tens projectes amb una vocació més internacional, igual resulta que entre l'IVAC i À Punt és un 30 o 40% del pressupost, la resta t'ho has de buscar o bé al Ministeri de Cultura o a TVE o en una coproducció internacional. **EV:** Una televisió pública s'ha de tindre ací per cultura, per llengua i per tot. I després cal per la quantitat de gent que està muntant productores i vol treballar, i també per a nosaltres que tenim l'oportunitat d'oferir als coproductors de fora la possibilitat de treballar en els nostres projectes. És un valor afegit. **PM:** Moltes vegades hi ha projectes que partixen d'ací, però busques un coproductor, per exemple, francès que té molt més diners que nosaltres i al final el projecte acaba d'alguna manera fagocitat i manant sobre el projecte perquè tenen més poder financer. **NM:** Jo, en esta línia, i establint la diferència que l'animació és diferent, les negociacions que hem tingut amb la tele han sigut decebedores. Hi ha un error de base que em fa molta por, que és alguna cosa amb la qual han de reflexionar i posar remei com més aviat. Com torne a passar que invertixen en projectes per i per a València i els fiquen en un calaix, ens tornarem a estavellar. Per què no es poden exportar totes les TV movies que es van fer, els llargmetratges amb drets d'antena, o els programes d'estil, de menjar, etc., quan estem cansats de veure'ls en les televisions temàtiques? Jo el que vaig preguntar quan vaig portar un projecte d'una sèrie és què anaven a fer amb això, ho aneu a comercialitzar vosaltres o ho puc fer jo? I em van dir: 'Ah, és que no tenim departament de comercialització de moment!' Obriu una televisió i vos pareu en la compra? **PM:** A vore, és que no hi ha departament de comercialització perquè tampoc n'hi ha un jurídic, perquè la tele està en un procés. **NM:** Jo, en esta línia, i establint la diferència que l'animació és diferent, les negociacions que hem tingut amb la tele han sigut decebedores. Hi ha un error de base que em fa molta por, que és alguna cosa amb la qual han de reflexionar i posar remei com més aviat. Com torne a passar que invertixen

en projectes per i per a València i els fiquen en un calaix, ens tornarem a estavellar. Per què no es poden exportar totes les TV movies que es van fer, els llargmetratges amb drets d'antena, o els programes d'estil, de menjar, etc., quan estem cansats de veure'ls en les televisions temàtiques? Jo el que vaig preguntar quan vaig portar un projecte d'una sèrie és què anaven a fer amb això, ho aneu a comercialitzar vosaltres o ho puc fer jo? I em van dir: 'Ah, és que no tenim departament de comercialització de moment!' Obriu una televisió i vos pareu en la compra? **PM:** A vore, és que no hi ha departament de comercialització perquè tampoc n'hi ha un jurídic, perquè la tele està en un procés. **NM:** Jo, en esta línia, i establint la diferència que l'animació és diferent, les negociacions que hem tingut amb la tele han sigut decebedores. Hi ha un error de base que em fa molta por, que és alguna cosa amb la qual han de reflexionar i posar remei com més aviat. Com torne a passar que invertixen en projectes per i per a València i els fiquen en un calaix, ens tornarem a estavellar. Per què no es poden exportar totes les TV movies que es van fer, els llargmetratges amb drets d'antena, o els programes d'estil, de menjar, etc., quan estem cansats de veure'ls en les televisions temàtiques? Jo el que vaig preguntar quan vaig portar un projecte d'una sèrie és què anaven a fer amb això, ho aneu a comercialitzar vosaltres o ho puc fer jo? I em van dir: 'Ah, és que no tenim departament de comercialització de moment!' Obriu una televisió i vos pareu en la compra? **PM:** A vore, és que no hi ha departament de comercialització perquè tampoc n'hi ha un jurídic, perquè la tele està en un procés. **NM:** D'acord, jo t'explique la meua experiència. Tinc una sèrie d'animació que val tants mil, i quan dic tants mil estic parlant de per sobre del milió, perquè és el que val l'animació. I jo sé que no poden posar estos diners, sinó un percentatge. De manera que m'he d'anar a França, Itàlia... pel que vaig a perdre punts de territorialitat. Però és que, a més, amb el que proposen com a inversió seua, a part de les condicions que això és una altra història, estem parlant de preus que estan per davall dels mínims de mercat. De manera que de 100 m'estan donant 15, però volen que valga 30. I això no pot ser, perquè jo quan vaig a buscar els diners que em falten per a completar fins a 100, l'altre em diu, escolta, que t'estic posant 85 i jo vull el de 85, perquè si no et compre més barat. Què m'estan obligant a fer? Doncs a precaritzar la feina, perquè m'estan obligant a contractar la gent per davall dels sous estàndard i fins i tot de conveni. No esperem que això siga la panacea, però almenys que siga decent i que ens deixen eixir a competir en el mercat exterior en igualtat de condicions. **PM:** A vore, no confonguem. Ara hi ha dos equips treballant simultàniament: el consell rector, que és qui va fer la selecció dels primers projectes, alguns d'ells signats i altres en negociació de signatura, i per una altra està el nou equip directiu amb Empar Marco com a nova directora, que no negocia els contractes de les produccions seleccionades pel consell rector. **LB:** Però és que cal pensar en À Punt com una font de finançament més, de les cinc, set o deu que necessita el teu projecte. **PM:** Jo afegiria que, a més del que s'ha exposat per Nathalie, un altre assumpte és posar coses en els contractes que invaliden directament la possible coproducció, quan són projectes de necessitat, pel seu pressupost, per ser coproduïts. I després està el fet que hi ha qüestions en el contracte de coproducció que diu que si no aconseguixes el finançament al 100% d'un projecte abans de dos mesos, per posar un exemple, el contracte queda automàticament invalidat. Però estem bojos o què! Del que es tracta és que la tele i la productora hi

vagen de la mà perquè el projecte arribe a bon port. Este és l'objectiu. **EV:** En qualsevol cas, tu sempre pots parlar amb el teu advocat i negociar-ho, o no? Perquè al final es tracta de no signar contractes que no pots assumir. **LB:** Mira, jo vull animar a la nova televisió valenciana que obliguen un punt de trobada amb productors per a prendre el pols al sector. **PM:** Bé, les reunions amb productors les està fent el nou equip amb la seua directora, però el consell rector no s'ha reunit amb cap des que es va constituir fins hui. **EV:** Jo crec que sí, que el consell rector s'ha reunit amb les associacions. Em consta que Avant s'ha reunit. **PM:** Doncs serà Avant. **NM:** Jo crec que tampoc és bo que ens enroquem ací. En tot cas, seria bo fer un fòrum, unes jornades de tres dies, en què no només estiguem els representants de totes les associacions, sinó que vinguen representants d'altres comunitats i fins i tot d'altres països. **EV:** Sens dubte queda molt per fer, fins i tot entre nosaltres els productors, per treballar i posar-nos d'acord, perquè anem molt a la nostra... **NM:** Pense que no es tracta de parlar tant, sinó de parlar millor. **PM:** I que tots anem a una, perquè al final l'important és que els projectes isquen endavant. **EV:** I ja que això ha començat per la línia de productores dones, jo crec que esta capacitat de negociar la tenim més que els homes.

concursos, llargmetratges de ficció, sèries... He fet tots els gèneres, la veritat. I mai trie les històries que vaig a produir perquè tinga una dona com a protagonista, sinó per la qualitat de la història. **LB:** Turanga és una productora que té cinc anys de vida. Sóc l'única sòcia propietària, però després tinc un equip excel·lent en què hi ha més homes que dones. I la classe d'històries que fem és també el gènere documental, perquè m'interessen les històries que puguen tindre un valor social, més enllà que supose entreteniment i que tinga un valor comercial i potencial per al mercat internacional. Encara que en els dos últims anys hem començat a ficar un peu en la ficció. Però en qualsevol dels casos, m'ha de bategar el projecte, perquè jo no em pose quatre anys en una cosa que no em va la vida en això. **NM:** Jo tinc un background un poc mixt, perquè he produït llargmetratges, una TV movie, ara animació. Aleshores, els temes són molt diversos en funció del projecte que hi faça. I tinc una bipolaritat, per dir-ho així, perquè quan he fet projectes independents, en els quals tu apadrines el projecte i pots triar, aleshores les històries són molt importants però ho són més els personatges amb una vida interior molt rica. I ara és molt diferent, perquè treballar amb Hollywood et marca un seguit de regles molt estrictes i on la història et ve donada, encara que hem tractat sempre de donar-los valor als personatges, fer-los molt reals, amb els seus conflictes i el més versemblants possibles, fins i tot en animació.